

توسعه حفره آبشنستگی موضعی اطراف یک پایه مستطیلی همراه با طوق

ابراهیم مکلف سربند، دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی آب، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران^۱
محمدبدلی مشاهیر، دانشجوی دکتری مهندسی آب، دانشگاه امیرکبیر، کارشناس مؤسسه تحقیقات آب، تهران^۲
امیر رضا زراتی، دانشیار دانشکده مهندسی عمران و محیط زیست، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران^۳

تلفن ۰۲، نامبر ۶۴۵۴۳۰۰۰، پست الکترونیکی mokallaf@yahoo.com

تلفن ۰۲، نامبر ۶۴۵۴۳۰۰۲، پست الکترونیکی m.b.mashahir@aut.ac.ir

تلفن ۰۲، نامبر ۶۴۵۴۳۰۰۰۲، پست الکترونیکی zarrati@aut.ac.ir

چکیده:

آبشنستگی موضعی اطراف پایه‌های پل، یکی از علل تخربی یا آسیب‌دیدگی بسیاری از پلها در جهان بوده است. مکانیزم آبشنستگی موضعی اطراف پایه‌های پل بسیار پیچیده بوده و تا حال محققین زیادی به بررسی این پدیده مهم و نیز روش‌های جلوگیری از آن پرداخته‌اند. روش‌های مختلفی برای جلوگیری و یا کاهش آبشنستگی موضعی اطراف پایه‌های پل ارائه داده شده است. در این بین میتوان به استفاده از ریپ رپ جهت مسلح کردن بستر و یا نصب طوق، ایجاد شکاف، نصب صفحات مستغرق و ... برای تغییر الگوی جریان در اطراف پایه اشاره نمود. با توجه به تحقیقات انجام شده، نصب طوق در اطراف پایه باعث به تاخیر افتادن زمان شروع آبشنستگی و در برخی موارد باعث کاهش چشمگیر عمق آبشنستگی موضعی در اطراف پایه میگردد. در این تحقیق یک طوق به اندازه سه برابر عرض پایه مستطیلی بر روی بستر نصب شده است و توسعه حفره آبشنستگی در سرعت‌های برشی متفاوت (نسبتهای مختلف سرعت برشی به سرعت برشی بحرانی حاصل از دیاگرام شیلدز) مورد بررسی قرار گرفته است. تحقیق حاضر نشان میدهد علیرغم اینکه در وضعیت بدون طوق تغییرات نسبتهای سرعت‌های برشی از مقدار ۰/۱ تا ۱ تأثیر چندانی در روند توسعه آبشنستگی ندارد، با حضور طوق تغییر این نسبتها در محدوده فوق، تاثیر بسزایی در توسعه روند آبشنستگی می‌گذارد.

کلید واژه‌ها: آبشنستگی، پایه پل، سرعت برشی، طوق، توسعه آبشنستگی

۱- مقدمه

با توجه به عوارض طبیعی زمین استفاده از پلها در مسیر راهها اجتناب ناپذیر می‌باشد. پلها بعنوان عناصر مهم و کلیدی، نقش منحصر بفردی را به لحاظ اقتصادی، حمل و نقل و ... ایفا میکنند. لذا تامین اینمی و پایداری پل همیشه و بویژه به هنگام وقوع حوادث غیر متربه همچون سیلاب، از ضرورت و اهمیت بالائی برخوردار می‌باشد. یکی از مسائل مهم در تخریب پلها قرار گرفته بر روی رودخانه‌ها، آبشنستگی اطراف پایه‌ها و کوله‌های آن می‌باشد [۱، ۲]. آبشنستگی موضعی اطراف پایه‌ها در اثر ایجاد یک سیستم گرداب پیچیده سه بعدی در اطراف پایه حاصل می‌گردد. بطور خلاصه می‌توان گفت که با